

Governance NBA en de mkb-accountant

I - Hoe zijn de belangen van mkb-accountants geborgd in de nieuwe governance?

De nieuwe governance is bedoeld voor alle leden van de NBA. Stond voorheen de vraag centraal: wat voor soort accountant ben je, in de nieuwe governance is de vraag: wat voor werk doe je? De ontwikkeling van het beroep en de ontwikkeling van de beroepsuitoefenaar staan centraal in respectievelijk de faculties en de communities. Met andere woorden: de nieuwe governance gaat over verbinden, samenwerken en beroepsontwikkeling.

Een regelmatig gehoord geluid is dat de mkb-accountant onvoldoende 'gehoord' wordt door de NBA. Misschien kwam dat, omdat er in de oude situatie geen specifiek podium werd ervaren waar mkb-accountants met elkaar over specifieke issues in hun aandachtsveld kunnen spreken. De nieuwe plannen zijn daarom juist voor mkb-accountants een oplossing: in digitale communities kunnen zij zich veel gemakkelijker rondom beleids- of werkerreinen verenigen. De NBA ondersteunt dat proces graag.

Geborgd in meerdere NBA-organen

Het gevoel dat de mkb-accountant niet 'gehoord' wordt, klopt ook feitelijk niet. De belangrijkste manier waarop het belang van de mkb-accountant geborgd wordt, is door deelname van leden met kennis en ervaring van de samenstelpraktijk en vrijwillige controles in de NBA gremia (besturen, colleges, raden, commissies en werkgroepen). Om te beginnen in de speciale mkb-commissie¹ en voorts in talloze andere gremia.

In de huidige 42 NBA-gremia zijn momenteel 358 mensen actief. In 17 gremia zitten geen mkb-accountants. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om de ledengroepbesturen van Accountants in business en Interne- & Overheidsaccountants, de branchegroep verzekeringsmaatschappijen, de werkgroep ESG Assurance en de sectorcommissies Coziek, Banken, Verzekeringen & Pensioenen, Assetmanagement, Woningcorporaties, Onderwijs, etc.

In de overige 25 gremia wordt gemiddeld 45 procent van de zetels bezet door mkb-accountants, waaronder ook de PBO-organen van de NBA:

- het algemeen bestuur
- alle besturen van afdelingen en kringen
- de Raad voor Toezicht
- de Raad voor de Praktijkopleiding
- het Adviescollege voor Beroepsreglementering, inclusief subcommissies en werkgroepen
- de Signaleringsraad.

¹ Samenstelling van de mkb-commissie: Voorzitter Steef Visser RA, Leden: Jan Rijken RA, Claudia Spring in 't Veld AA, Jeanne Kramer-van Ravenswaaij AA, Johan de Beuze AA, Antoinette Dijkhuizen RA, Terry Bogers AA.

Agenda en producties van de mkb-commissie staan op <https://www.nba.nl/over-de-nba/commissies-en-adviesorganen/mkb-commissie/>

Oog voor kleine kantoren: presentiegeld, platform niet-oob

De presentiegeldregeling blijft in de nieuwe governance bestaan. Deze is expliciet bedoeld om leden die werkzaam zijn in een kleine praktijk of organisatie, in staat te stellen om bestuurs- of commissietaken, of werkzaamheden binnen faculties op zich te nemen. Van de regeling wordt goed gebruik gemaakt.

De Commissie MKB blijft in de nieuwe governance ook bestaan en breidt haar werkterrein uit naar overige assurance. Overwogen wordt daarnaast om een expliciete mkb-toets op voorgenomen regelgeving in te voeren, om de schaalbaarheid en proportionaliteit hiervan te waarborgen.

De aandacht voor assurance is ondergebracht bij het nog op te richten platform niet-oob. Daarvoor is recent een oproep gedaan aan kleinere kantoren met AFM-vergunning om deel te nemen.

Afdelingen worden actiever

Ook de afdelingen en kringen, waar veel mkb-accountants aan deelnemen, behouden hun plek in de nieuwe governance. Wel gaan we met de afdelings- en kringbestuurders op zoek naar mogelijkheden tot meer interactie. Uit de pilots met themagroepen weten we dat leden elkaar eerst moeten leren kennen, voordat ze kennis met elkaar gaan delen. Dit leent zich bij uitstek voor de community-gedachte en het digitale platform. Recent zijn afdelingen succesvol gestart om, naast fysieke afdelingsvergaderingen met lezingen, ook digitaal bijeenkomsten te organiseren. Dat bood de mogelijkheid om soms wel 200 deelnemers in kleine groepen met elkaar kennis te laten delen. De faculties Audit & Assurance en Accounting & Reporting (Opstellen, Samenstellen & Verantwoorden) geven vorm aan het vaktechnische werkterrein van mkb-accountant.

Federatie holt stemrecht uit

Sommigen pleiten in het kader van de governance voor het zogenaamde federatieve model. Daar is door de NBA zorgvuldig naar gekeken.

Zo hebben we onder meer met de KNMG gesproken over hun federatieve model. Hier zijn acht beroepsverenigingen bij aangesloten en de ALV van de KNMG bestaat uit acht leden. Individuele leden kunnen alleen nog indirect hun stem kenbaar maken via hun eigen beroepsvereniging. De aansturing van de KNMG vindt vooral plaats door het bestuur. Bestuursleden sturen zelf de grote dossiers aan. Overkoepelende thema's worden op basis van interne consensus geadresseerd. Er wordt geen richting gegeven aan beleid of tegengestelde belangen. Daarnaast zijn de acht beroepsverenigingen vooral gericht op de beroepsontwikkeling. Zo is er bijvoorbeeld een artsenpanel waar digitaal kennis wordt gedeeld en waarin laagdrempelig meegedacht wordt over de koers. Of het IFMS, waar medisch specialisten via tweejaarlijkse gesprekken gezamenlijk hun individuele functioneren evalueren op basis van een omgevingsgesprek en eigen portfolio. Feitelijk zijn de afzonderlijke acht beroepsverenigingen kenniscentra voor beroepsontwikkeling.

De conclusie was eigenlijk dat dit voor de NBA niet een route is die past bij onze ambitie. De bestuurlijke gevolgen zijn omvangrijk. Het zou bijvoorbeeld ook onze PBO-taken raken (wie houdt toezicht op wie?) en de wijze waarop wij de ALV vorm moeten geven. Het idee van alleen nog indirect stemrecht spreekt het NBA-bestuur evenmin aan. Verder zou het leiden tot het verder opsplitsen van onze beroepsorganisatie. De kosten voor ondersteuning zouden toenemen, met gevolgen voor de contributie. En het zou leiden tot versplintering van kennis.

De focus op beroepsontwikkeling die de KNMG en haar leden hebben gerealiseerd spreekt wel aan. Daar liggen veel kansen voor onze beroepsorganisatie. Faculties geven die richting verder invulling. Zij vormen straks de beroepscentra voor onze beroepsontwikkeling. Communities geven de mogelijkheid om door onze beroepsorganisatie heen kennis te delen en kennis te ontwikkelen.

Niet terugtrekken, maar verbinden

Uit het bovenstaande mag blijken dat juist mkb-accountants gebaat zijn bij de nieuwe governance. Zij werken veelal vanuit kleine organisaties, zijn gebaat bij kennisdelen en zullen vaker en meer betrokken raken bij de ontwikkeling van het beroep. Bovendien blijft hun stem in besturen en commissies geborgd, bij alle voor het beroep en de beroepsorganisatie belangrijke ontwikkelingen.

II - Overzicht activiteiten NBA in 2020 voor mkb-accountants

NBA Helpt

Voor alle leden en in het bijzonder voor mkb-accountants gold dat er vanaf maart 2020 vanwege de coronacrisis extra behoefte aan ondersteuning ontstond. Het programma NBA Helpt voorziet hierin. Dit programma bestaat uit een telefonische helpdesk, informatie op de website en een serie van 10 webinars. De webinars zijn in totaal 16.527 keer bekeken door 5.337 unieke deelnemers. De webinars voor de mkb-accountants scoorden ruim 2500 kijkers per keer. De best bekeken en beoordeelde webinars voor mkb accountants waren 'NBA Helpt mkb in coronatijden', 'Fiscaliteiten in coronatijden', 'NOW in de praktijk' en 'Derdenverklaring NOW'.

Het coronadossier met alle informatie over de NOW-standaarden, de derdenverklaring en de FAQ's hebben geleid tot een stijging van 35 procent in de bezoekerscijfers van www.nba.nl ten opzichte van 2019. Van maart t/m november 2019 had nba.nl 3.021.611 pageviews; dat steeg naar 4.093.077 pageviews in de periode van maart t/m november 2020.

De telefonische helpdesk is vanaf maart gaan werken met verruimde openingstijden en werd veelvuldig geraadpleegd. Tot en met week 46 zijn er 2.408 vragen beantwoord, tegenover 1.522 in 2019. Deze vragen komen vrijwel allemaal van accountants werkzaam in het mkb. De meest gestelde vragen worden gepubliceerd op de website via de FAQ-rubriek.

Opleidingen en evenementen

In 2020 telde de NBA 12.324 unieke deelnemers (t/m week 46) aan opleidingen en events. Tenminste 25 procent van de deelnemers is afkomstig uit de groep accountants werkzaam in het mkb. De grootste interesse bij events was er voor de webinars van NBA Helpt en daarnaast voor het speciale 'Springlevend' mkb-event, in het kader van 125 jaar accountantsberoep. Dit trok ruim 1.300 kijkers. De grootste interesse bij opleidingen was er voor de regiosessies, summercourses, actualiteitensessies, externe verslaggeving, samenstellingsopdrachten en de NOW 1-2-3 sessies.

Regionale afdelingen en kringen

De NBA heeft zes actieve afdelingen en drie kringen die regionaal activiteiten organiseren. De in totaal 46 bijeenkomsten werden 5.129 keer bezocht in 2019, door in totaal 1.893 unieke bezoekers. In 2020 duurde het even voor de afdelingen en kringen zich van fysieke naar digitale bijeenkomsten hadden georganiseerd. De eerste ronde digitale bijeenkomsten in het najaar heeft inmiddels met succes plaatsgevonden. Daarmee staat het aantal vergaderingen op 22 in 2020, met in totaal 794 fysieke bezoeken (t/m maart) en 1.044 deelnamen online. Daarmee kwamen de unieke bezoekers in 2020 op 1.533. Van alle bezoekers aan de afdelingen en kringen is 40 procent als accountant werkzaam in het mkb.

III - Regelgeving

- Herziening van de Richtsnoeren Wwft (NBA handreiking 1124). Met name voor kleinere kantoren zal dit een nuttig naslagwerk zijn
- Analyse van de herziene internationale Standaard 4400 inzake overeengekomen specifieke werkzaamheden. Bij de impactanalyse op de eigen Standaard 4400N zal de NBA ook mkb-aspecten meenemen.
- Standaard 4415 en 4416 en voorbeeldteksten inzake aan assurance verwante opdrachten bij subsidieregelingen en *guidance* bij derdenverklaring zijn uitgebracht. Ook zijn diverse webinars over deze onderwerpen verzorgd.
- De werkgroep Data-analyse is bezig om Handreiking 1141 Data-analyse verder uit te werken. Hier richt de werkgroep zich met name op de doelgroep mkb-accountants.
- Een enquête is gehouden over de uitgebreide controleverklaring bij niet-oob's.
- In de herziene Standaarden wordt tegenwoordig een paragraaf opgenomen over schaalbaarheid.

De IAASB is bezig met een project om te onderzoeken welke acties mogelijk zijn rondom de controle van minder complexe entiteiten (bijv. vereenvoudigen van de controlestandaarden, of ontwikkelen van een aparte controlestandaard voor minder complexe entiteiten). Vanuit de NBA wordt input gegeven op dit project en de ontwikkelingen gevolgd. Vanuit de NBA wordt ook gewerkt aan een project om de regelgeving toegankelijker te maken (niet specifiek voor mkb-accountants, maar die hebben er uiteraard ook profijt van).

IV – Overig

Met de NBA Impact Challenge-campagne werkt de NBA aan een vitaal en divers beroep. Ruim 2500 scholieren en studenten deden dit jaar mee aan een online challenge, waarin zij konden kennismaken met het accountantsberoep.

Onderdeel van de arbeidsmarktcampagne van de NBA is ook de voorlichting (samen met de SRA) op hogescholen, om het werken op mkb-kantoren te promoten.